

Pioniers van de doe-democratie

Foto: Mellouki Cadat

Zo'n 80 mensen die allemaal iets hebben met de relatie tussen lokale initiatieven en lokale politiek kwamen op 26 februari naar Pakhuis de Zwijger.

Dit op uitnodiging van de makers van de caleidoscoop voor initiatieven (www.decaleidoscoop.org). Iedereen die de dialoog tussen initiatiefnemers en het bestuur over het samen maken van de lokale gemeenschap wil versterken mag het gebruiken.

Het was een mooi gezelschap van pioniers voor wie de doe-democratie naar meer smaakt: kandidaat-raadsleden, lokale initiatiefnemers, ambtenaren, adviseurs en publicisten uit veel gemeenten en actief in uiteenlopende werelden als stadsontwikkeling, duurzaamheid, welzijn, buurtaanpak en bestuurlijke vernieuwing.

Ze leerden elkaar hier (beter) kennen, wisselden ervaringen en kaartjes uit en dachten met elkaar mee over hoe je lokaal veranderingen in gang zet.

Na een aantal interviews op het podium gingen de aanwezigen verspreid over tien tafels concrete acties formuleren.

Nieuwe impulsen voor dialoog en co-creatie

Aan twee tafels werd ingezoomd op het proces van het maken van de collegeprogramma's. Aan de ene tafel werd dit proces stap voor stap herontworpen, startend met het samen met burgers opstellen van een agenda en eindigend met een **collegeprogramma waarin burgerbudgetten zijn vrijgemaakt**. Aan de andere tafel werd het weer net iets anders ingestoken. Daar werden politici uitgedaagd om niet op te schrijven welke resultaten ze willen halen en welke maatregelen ze gaan nemen, maar over **ontwikkelingsrichtingen te schrijven en daarover vragen aan de samenleving te formuleren**. Aan weer een andere tafel werd het idee geopperd voor de vorming van een **lokaal burgerforum** met een positie naast de raad.

Het ging ook heel praktisch over de vraag waar en hoe je die dialoog tussen initiatiefnemers en politici/bestuurders met elkaar voert. Aan een van de tafels vonden 2 kandidaatsraadsleden voor de VVD, een lid van een lokale energiecoöperatie en een sociaal

ondernemer voor groenprojecten elkaar in het idee van een **huis van de democratie** buiten het stadhuis. Een huis waar de gemeente en lokale initiatiefnemers een constructieve dialoog voeren en vooral samen acties in gang zetten. Het zou mooi zijn als het idee van zo'n plek serieus wordt opgepakt in gemeenten waar die dialoog niet goed van de grond komt.

Aan andere tafels werd scherp geformuleerd wat de basisvoorwaarden zijn voor zo'n dialoog. Allereerst dat alle betrokkenen bij een vraagstuk op een **gelijkwaardig niveau om de tafel zitten**. Aan de andere tafel ging het vooral over de noodzaak om niet te praten vanuit angst voor wat er mis kan gaan maar om het vinden van gemeenschappelijke noemers om elkaar juist te versterken. Het werd door deze groep fraai verwoord in de oproep: 'geef mij je angst, ik geef je er hoop voor terug'.

Foto: Ron Buiting

Nieuwe journalistiek

De nieuwe lokale democratie vraagt ook om een nieuwe journalistiek. Om journalisten die andere vragen stellen en niet alleen gebrand zijn op bestuurlijke spektakels, die naast wethouders de andere hoofdrolspelers in beeld brengen en meer laten zien wat er gezamenlijk bereikt kan worden. Die op zoek gaan naar spannende alternatieven voor de afrekencultuur en die de eeuwige vragen: 'wat is er misgegaan en wie is de schuldige?' inruilen voor 'wat is er mogelijk en waar kunnen we van leren?' Dat vergt zowel een andere houding van politicizelf (jezelf niet opsluiten in de

dramademocratie) als een ander type journalistiek. Ter plekke

werd afgesproken daar nog een speciale bijeenkomst voor te organiseren.

Buurniveau centraal

Dat de **politiek, ambtelijke organisatie en lokale initiatiefnemers zich vooral op buurniveau moeten organiseren** was ook een terugkerend thema. Dat is een prettig schaalniveau voor de doe-democratie en daar zie je ook hoe buurtcoöperaties een belangrijke lokale kracht worden. Daarvoor moet de lokale politiek wel de middelen beschikbaar stellen aan de buurt om die rol ook te kunnen pakken.

De buurt is ook het niveau waarop alle betrokkenen samen kunnen bouwen aan een breed draagvlak onder initiatieven. Aan twee tafels werd heel concreet gesproken over hoe je aanpakt. Daar kwamen ideeën uit voort als het introduceren van een **buurtbarometer**: een fysiek stembord (open) en een online platform, met een buurtdiner voor consensus. Zo kun je in de buurt een goede balans vinden tussen het belonen van initiatieven en het sturen op een breed draagvlak. Een vergelijkbaar idee: de gemeente stelt geld beschikbaar voor de buurt (vanuit meerdere afdelingen stoppen we het in één pot) en **de buurt beslist welke initiatieven geld krijgen**.

Lerende organisaties bouwen en deuren opentrappen

Deze avond werden mooie voorbeelden gepresenteerd van ambtelijke organisaties die behoorlijk in beweging zijn richting los durven laten en co-creatie. Maar er kwamen ook voorbeelden langs waarbij beweging alleen ontstaat als burgers die ruimte op de bureaucratie veroveren. Die verschillende smaken zag je terug in de tafelgesprekken.

Waar aan de ene tafel werd nagedacht over het **leerproces binnen ambtelijke organisaties** en hoe je daarin mensen meeneemt die nog van ver moeten komen, had men het aan een andere tafel over het opentrappen van de deuren van de bureaucratie en het **vervangen van professionals door burgers**. Beide bewegingen lijken relevant, maar je kunt alleen lokaal bepalen wat er werkt.

In dit verband klonk er ook een indringende waarschuwing van een deelnemer om niet te blijven hangen in algemeenheden over DE politiek, DE burger en DE bureaucratie: **“kijk naar de mensen daarachter en hoe zij zich opstellen”**. Dan zie je ook hoeveel mensen er inmiddels al in die verschillende werelden in beweging zijn. Voorstel was om deze **pioniers een pluim te geven**. In dit verband werd een bijzonder initiatief in Gouda genoemd waarbij het lokale initiatief ‘Gouda bruist’ een complimentenlijn had gemaakt voor toffe ambtenaren, andere best persons en dingen die goed gaan in de stad.

Foto: Marte Kappert

Zelf de agenda bepalen

Veel interesse was er deze avond voor lokale initiatiefnemers die ervoor kiezen om **zelf de lokale agenda's te gaan schrijven**. Marije van den Berg vertelde hoe Stadslab Leiden dat de komende maanden gaat doen en aan een van de tafels werd lang doorgepraat over het G1000 initiatief in Amersfoort. Dat vanuit de overtuiging dat je niet vanuit een vragende rol naar de politiek moet komen, maar enige brutaliteit moet hebben om die agenda te kunnen

beïnvloeden. Eisse Kalk, een van de organisatoren van de serie doe-democratie bijeenkomsten van Pakhuis De Zwijger sloot af met een krachtig pleidooi voor een bijzonder initiatief waar hij zich met medestanders in Amsterdam sterk voor maakt: **politici uitdagen om lokale initiatiefnemers de paragraaf over maatschappelijk initiatief en doe-democratie laten schrijven**. Die handschoen wordt inmiddels ook in andere steden opgepakt. De initiatiefnemers deden nog eens de oproep om elkaar goed op de hoogte te houden van wat er in diverse gemeenten op dit vlak gebeurt en beloofden die initiatieven op de caleidoscoopsite te zetten.

Het was al met al een hele mooie caleidoscopische aftrap en bundeling van nieuw lokaal-democratisch elan!

De Caleidoscoop-groep

www.decaleidoscoop.org, decaleidoscoop@gmail.com, #cscoop